

belige Dannelse, idet vi ville give Mænd, der efter foreffreven Prøve have godtgjort, at de besidde en sand og videnskabelig Indsigt i Nordens Sprog, Litteratur, Samfundskundskab og den nyere Verdenshistorie, Afgang til Universitetet, altsaa gjøre dem til akademiske Borgere med alle deraf flydende Væres- og Vengerettigheder. Dette synes man er saa upassende; thi naar der har været Tale om, at det skulde være et voveligt Skridt for Fremtiden at bygge hele vor lærde almene Dannelse (Vrix: Vor høiere almene Dannelse.) paa den Oldnordiske, saa er det en grulig Ensidighed. Det er slet ikke sandt, at det er det, vi ville; thi vi ville tværtimod lade endog Størstedelen af de latinsk-græske Skoler bestaa. Vi ere saa nøjsomme, at vi ville nøies med, at to Skoler i hele Danmarks Rige skulde give den nordiske og historiske Dannelse, medens vi overlade alle de andre Skoler dels til den klassisk-sproglige, dels til den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, og vi ville altsaa ingenlunde udelukkende grunde den høiere almene Dannelse, her i Landet paa den nordiske Skole. Deri er der slet ingen Mening skabt. Sagen er kun den, at vi ville give den nordiske Skole lige Ret med de to andre Retninger af vort lærde Skolevæsen. Det er i Grunden det Hele, og det er virkelig ikke Meget at gjøre saa overordentlig megen Modstand imod. Jeg skal ikke negte, at denne overordentlig ivrige Modstand har forhauset mig meget, og jeg er overbevist om, at dersom vi vare komne med et Forslag om at fortydskle vort høiere Skolevæsen, vilde dette ikke have mødt en saadan Modstand. Det har vist sig, at dengang der var Tale om at forandre Skoleplanen i tydsk Retning, fandt det ikke en saadan Modstand. Denne Plan blev ikke forelagt her, men der var andre Steder, hvor man kunde have gjort Modstand, f. Ex. i Pressen, men Modstanden kom først bagefter. Havde vi som sagt gaaet ud paa en Fortydskning, havde Modstanden ikke været nær saa stærk som nu, da vi ville lempe Skoleplanen i nordisk Retning. — Naar det dernæst af den ærede Talsmand for Mindretallet (Vrix) er sagt, at vi skulde vise den nordiske Sko-

les Fortræffelighed, vil jeg for det Første sige, at det hedder paa Dansk Fortrinlighed eller Ypperlighed; Fortræffelighed er et Ord, som man ikke vil bruge, uden naar Ens Dren ere blevne fløvede. Dernæst maa jeg spørge, hvorledes vi skulde kunne vise den nordiske Skoles Fortrinlighed, saalange der ingen er? Det er jo aldeles umuligt. Vi ville nu netop have Leilighed givet til at vise, hvad denne Retning duer til, men det er for meget forlangt, at vi allerede nu skulde vise det. Det ærede Medlem har fuldkommen Ret i, at Forbindelsen mellem den oldnordiske Dannelse, som han kaldte det og den nuværende er bleven afbrudt, men hvis er Skylden? Det er den latinske Skole og senere den tydsk-lærde Skole her i Landet, der er traadt op som en Dæmning, og der har medvirket sin store, sin allerførste Del, ja, som maaske har gjort det Hele til at affkære Forbindelsen. Havde de Mænd, som bleve Grundlæggere af vor nye Litteratur, af vort nye Skolevæsen, havt den nordiske Dannelse, som vi søge at give vor Ungdom ved denne tredje Retning, havde Undervisningen staaet paa et helt andet Standpunkt. Det er fuldkommen sandt, det skal jeg ikke negte; men fordi vore Forfædre have begaaet en stor Brøde, skulle vi ikke fortsætte i denne Brøde. Lader os ganske fornødt nu betragte denne Ting lidt næiere. Naar vi se hen til, hvilke aandelige Skatte der ligger begravet og unyttet i vore Forfædres Bæker, maa vi indrømme, at de nyere Slægter til de sidste Dage have kastet Brag paa dem, at vi altsaa i Grunden staa som en Ungling, der har smidt sit Arvegodt, sit Fædrenguld overbord og har indført fremmed Tombak, fordi det var udpræget i nye, smukke, mere moderne Former. Nu er der været en Slægt op, som ikke er ræd for trods al Modstand at gaa tilbage og at rode op i de Grusdynger, hvori den fædrene Arv ligger, for at løfte den paany. Jeg vil spørge de Herrer, som ere vore Modstandere: Hvor ofte have de ikke sunget f. Ex., at „Vi skal vrage tydsk Krummer for at løfte egen Arv“, og de have været glade og løstede, naar de have sunget dette, men naar det Dieblif kommer, da vi skulde gjøre Skridt hentmod Løstelsen af denne Arv, naar det gjælder om at indfri i